Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-Азербайджанський інститут соціальних наук
і самоврядування Г. А. Алієва
Міжнародна Кадрова Академія
ГО “Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління”
Всеукраїнська Академія наук публічного управління

МАУП

# ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 4

*Матеріали*
*Всеукраїнської науково-практичної конференції*
*“Українське суспільство: контури інновацій”*
*м. Київ, МАУП, 30 березня 2017 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 22.02.17)*

**Редакційна колегія:**
*М. Н. Курко* (голова), д-р юрид. наук, проф.;
*М. Ф. Головатий* (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
*А. А. Ігнатченко* (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
*О. В. Баєва,* д-р біол. наук, проф.;
*І. П. Бідзюра,* д-р політ. наук, проф.;
*В. М. Воронін*, д-р іст. наук;
*В. Б. Захожай,* д-р екон. наук, проф.;
*В. І. Литвиненко*, д-р юрид. наук, доц.;
*Є. О. Романенко*, д-р наук з держ. упр., проф.;
*В. В. Рябцев*, канд. техн. наук, доц.;
*В. І. Цибух*, канд. філос. наук, доц.

*Матеріали подано в авторській редакції.*
*Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

**Проблеми модернізації України** : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 4: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. "Українське суспільство: контури інновацій", 30 березня 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 348 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

**ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43**

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2017
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2017

***Яровой Тихон Сергійович***
*Парламентаризм як засіб розвитку демократії та формування інституту державної служби* ..... 261

**МОЛОДІ ВЧЕНІ**

***Жук Андрій Михайлович***
*Особливості розуміння "регіоналізму" в європейському союзі та Україні*..... 265

***Зубков Станіслав Володимирович***
*Методи інформаційних технологій в задачах управління медичним закладом*..... 267

***Картавцева Юлія Валеріївна***
*Захист прав інтелектуальної власності в умовах розвиненого соціуму*..... 270

***Климков Іван Ілліч***
*Інформаційно-комунікативні технології як основа інноваційної політики держави* ..... 273

***Кривоберець Марина Миколаївна***
*Сучасні орієнтири розвитку рекреаційного туризму в Україні*..... 276

***Ладнюк Максим Олександрович***
*Морально-ідейні цінності і переконання як чинник інституційних перетворень в Україні*..... 279

***Лебеденко Сергій Борисович***
*Політична культура США. Уроки для українського суспільства* ..... 281

***Лучка Ігор Юрійович***
*Ділова репутація суб'єкта господарювання в умовах розвиненого соціуму* ..... 284

***Мурашев Сергей Павлович***
*Современная проблематика государственного управления природопользованием в автотранспортном комплексе*..... 287

***Павленко Олександр Вікторович***
*Колективна власність в контексті розвиненого соціуму*..... 289

***Падун Наталія Петрівна***
*Мотиваційні аспекти у сфері економіки — важливий фактор продуктивної виробничої діяльності в умовах ринку*..... 293

***Пастернак Андрій Олександрович***
*Особливості конституювання прав людини в контексті розвитку демократичної, правової, суверенної держави*..... 298

***Рибка Андрій Олександрович***
*Генезис теорії людського капіталу* ..... 302

***Савенок Вячеслав Володимирович***
*Планування території адміністративного району як ефективний засіб державного регулювання її використання*..... 305

***Сопова Дана Олегівна***
*Філософський аспект академічної чесності як проблеми інноваційного суспільства* ..... 308

***Стефен Сінікіем Азаікі***
*Міжнародні аспекти подолання бідності: уроки для Нігерії та України*..... 311

***А. О. ПАСТЕРНАК***
*докторант, МАУП*

# ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЮВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ, ПРАВОВОЇ, СУВЕРЕННОЇ ДЕРЖАВИ

В процесі теоретичного обґрунтування конституювання прав людини в сучасних суспільствах, виходимо в першу чергу з таких основних положень (тез).

1. Права людини були і є важливішою умовою розвитку і самореалізації людини, суспільства, формування і забезпечення сталого, прогресивного розвитку держави, соціуму.

2. Природні права людини, та ті, що є похідними від них, обумовленими специфічними особливостями людського буття, природи, спілкування і т.ін. у кожній державі закріплюються юридично, в першу чергу у конституціях, законах загального та спеціального характеру.

3. За усієї багатоманітності класифікації права людини фахівці найчастіше виділяють декілька "поколінь" (груп) прав людини, відносячи до них: а) громадянсько-політичні права (право на життя, свободу і свободу від тортур і т. ін.); соціально-економічні права (часто їх називають ще своєрідними ідеалами, які потребують відповідної підтримки). При цьому в багатьох суспільствах через відсутність певних ресурсів, можливостей, досить складно, а то і взагалі неможливо забезпечити ці права); права, що є такими, як право на мир, розвиток, гуманітарну допомогу та ін. Підкреслимо і те, що права людини мають нормативний і зобовязуючий характер. Це питання потребує, однак, більш детального і предметного розгляду. Складність цієї проблеми тісно пов'язана з багатьма соціально-психологічними компонентами, які детально розглядаються в унікальній монографії "Трагедия свободы. — американський вчений російського походження С. О. Левицький (мова — російська). Він наголошує, що поведінку, діяльність людини детермінують: свобода волі, свобода дії, свобода вибору, свобода бажання і т. ін. [4, с. 9–45].

4. Конституювання прав людини впродовж багатолітньої історії людства відбувається одночасно з формуванням певним зразків ("стандартів"), тобто тих правових актів, що юридично закріплюють природні та інші права людини. В цьому плані певними зразками (взірцями) є: Закони Ману (II ст. до н. е. — II ст. н. е.); Закони XII таблиць (451–45 рр. до н. е.); Салічна правда (бл. 507–511 рр.); Велика Хартія Вольностей (1215 р.); Біль про права (1628, 1789–1791 рр.); Декларація незалежності США (1776 р.); Декларація прав людини і громадянина (1789 р.) та ін. В Україні таким документом справедливо вважають Конституцію Пилипа Орлика (1712 р.) тощо.

5. В процесі визначення сутності, специфіки та практичної реалізації прав людини однією з найскладніших є проблема відповідного узгодження політики (політична воля) і норми правової (відповідна норма життя і т.ін.). Цікаво з цього приводу висловилася українська вчена І. Кресіна, яка пише: "Політика — найскладніший предмет правового опосередкування, оскільки в ній акумулюється величезна кількість суб'єктивних факторів, нерідко протилежних, рівноспрямованих. Знайти розумний

баланс цих устремлінь і є завданням права і закону" [3, с. 469]. На тому, що політика і право не завжди можуть бути "співзвучними", а часто мають і принципово відмінний характер, наголошують багато фахівців. Так російський вчений М. Матузов вважає, що це обумовлено тим, що: різною є соціальна природа суспільств; різним є ступінь демократичного суспільного розвитку, цивілізованості суспільств; різним є стан правосвідомості громадян у даному суспільстві, їх правової культури; не однаковим є стан законності та правопорядку, форма влади та політична система суспільств; тип політичного режиму [5, с. 6]. Тобто таких складових досить багато. За такої ситуації, скоріше всього найбільшу рацію має український юрист В. Селіванов, який вважає, що право і політика мають доповнювати одне одного у досягненні спільної мети — розвитку суспільства. Політика, — зазначає В. Селіванов, — має бути не тільки розумною, науково обґрунтованою, базуватися на пізнаних об'єктивних закономірностях, зокрема соціальних, а й справедливою стосовно більшості народу, засновуватися на праві [7, с. 9]. Така точка зору нам сповна імпонує, ми її підтримуємо.

6. В теоретичному плані, та і у практиці реалізації прав людини слід певною мірою розмежовувати права і свободи людини, громадянина. Права — це відповідно забезпечені людині, як соціальній істоті суспільством і закріплені в законодавстві можливості мати, користуватися і розпоряджатися матеріальними, політичними, культурними та іншими соціальними благами і цінностями, користуватися свободами в межах, визначених законом. Що ж стосується свобод людини то це дещо більш "широке" поняття. Свободи — демократичні, політичні і правові норми, які визначають становище людини в державі, забезпечують громадянам держави реальну можливість безперешкодно користуватись матеріальними та духовними благами, всебічно задовольняти особисті та суспільні інтереси.

Основними політичними свободами, які також закріплюються Конституцією, є свобода слова, друку, зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій та маніфестацій, свобода совісті і т. п.

Політичні свободи виступають інструментом наповнення прав громадянина реальним змістом.

Права та свободи громадянина, врешті, нерозривно пов'язані з виконанням ним своїх обов'язків, серед найважливіших з яких є повага до держави, закону, обов'язок захищати державу, поважати законні права та свободи інших. Тобто, ніхто не має права вимагати від інших того, чого він не виконує по відношенню до них. Ніхто не може вимагати від держави забезпечення своїх прав, якщо не поважає її та не виконує своїх обов'язків перед нею.

7. Велике коло гострих проблем, пов'язаних з правами людини пов'язані з мультикультуралізмом, потребою розбудови толерантних суспільств, управління суспільствами і т. ін. Як справедливо зазначає український політолог М. Ф. Головатий "Все гостріше у державному будівництві України сьогодні дається взнаки принцип субсидіарності, як важливіша засада оптимального, розумного і раціонального розподілу владних повноважень: між державою і суспільством, між державною владою і громадянським суспільством і т. ін." [2, с. 134]. Це, до речі, проблема багатьох суспільств, що стають на шлях розвитку ринкових механізмів господарювання і демократичних за характером соціальних відносин.

8. В частині прав людини, як і інших правових аспектів, існують певні правові стандарти, що притаманні для окремих регіонів, обєднань країн тощо. Так у забезпеченні, реалізації прав людини для сучасної України суттєве значення, з огляду саме на політико-соціальні аспекти української інтеграції, мають правові стандарти ЄС. Це — своєрідні взірці, еталони, що втілюють найкращі здобутки європейської інте-

грації і на які зобов'язані орієнтувати у своїй діяльності держави-члени ЄС, а також і України, що становить на меті інтеграцію з ЄС. Таким стандартам притаманні слідуючі ознаки:

а) основні ідеї, цінності (в тому числі і моральні), що сформувалися у річищі європейської правової традиції і є загальновизнаними у європейському суспільстві та серед демократичних держав Європи;

б) це — правові стандарти, що виступають як оптимальні юридичні вимоги, на підставі яких здійснюється наднаціонального (інтеграційного) права ЄС та національного (внутрішнього) права його держав-членів, а також третіх держав. До основних джерел правових стандартів ЄС відносяться: установчі договори ЄС; правові акти інститутів ЄС; міжнародні угоди ЄС; Рішення Суду ЄС; загальні принципи права ЄС; "мяке" право ЄС; міжнародно-правові стандарти. Пояснимо, що до "мякого" права, зокрема (англ. "Soft Law") відносять програмні, рекомендаційні, декларативні та інші акти ЄС, що не мають юридично обов'язкової сили, а саме, — рекомендації й висновки, за допомогою яких інститути ЄС висловлюють пропозиції або офіційні позиції з різних питань.

9. Діалектичне співвідношення прав, свобод і, додамо, обов'язків людини незаперечна вимога до держави і особистості, які в першу чергу мають подбати про таке співвідношення. В цьому плані доречним є таке твердження українського політолога І. Варзаря: "Основні загальнолюдські права людей як індивідів та колективних спільнот: права на саме життя, на недоторканість свободи особи, на вільну думку й вільне слово, на безперешкодне пересування, на самоврядну совість, на особистісне мислення та власні переконання, на автономію приватного життя, на участь у колективно-груповому житті в суспільстві, на захист своїх досточеснот і самого життя у безпеці, на захист самого свого існування в суспільстві з боку держави. Будь-яке із вказаних прав і свобод "урівноважується" відповідним за змістосенсом "обов'язком" людини перед іншими людьми та перед суспільством. Діалектика співвідношень прав і обов'язків будь-яких правосубєктів найповніше та найбільш узагальненим в теоретичному сенсі чином відображається в Конституції ім'ярек країни" [1, с. 4].

Роль і величезне значення прав в житті людини прекрасно схарактеризував видатний філософ давнини Сенека, який зазначав: "Рівність прав не в тому, що усі ними користуються, а в тому, що вони усім надані" [6, с. 8].

Висновки.

1. Права людини — її найбільше надбання, завдяки яким людина формується, розвивається і реалізується як особистість.
2. Права людини — це механізм, засіб, форма щонайтіснішої взаємодії людини (громадянина) й держави.

Природно, що проблема прав людини, особливо їх розуміння, пояснення і практична реалізація у XXI столітті викликає великий науковий і практично-прикладний інтерес. Сповна це стосується і сучасної Української держави.

## Джерела


1. Варзар Іван. Права, свободи та вольності людини, громадянина й народу в політико-правознавчому дискурсі: авторський теоретичний лекційний курс із додатками / Іван Варзар. — К.: "МП "Леся", 2016. — 275 с.
2. Головатий М. Ф. Національне буття і проблема формування політичних націй у XXI столітті: парадигмальні особливості і протиріччя // Толерантність як соціогуманітарна про-

блема сучасності / Матеріали IV Міжнародної науково-теоретичної конференції. Житомир, 1–2 жовтня 2015 року. — Житомир. — 2015. — 339. — С. 127–135.
3. Кресіна І. О. Політика і право: проблеми співвідношення. Правова держава // І. О. Кресіна / 2003. — Вип. 14. — С. 144–160.
4. Левицкий С. А. Трагедия свободы. — 2-е изд., фототипическое / С. А. Левицкий. — Л.: "Посев", 1958. — 349 с.
5. Матузов Н. И. Право и политика: антиподы или союзники // Правовая политика и жизнь / Н. И. Матузов /. — 2001. — № 1. — С. 14–28.
6. Права людини і громадянина в афоризмах і прислів'ях. — Серія ІІ. — Вип. 2. / редкол.: П. М. Рабінович та ін. — К.: "Атіка". — 112 с.
7. Селіванов В. Предмет дослідження — державна політика / В. Селіванов // Віче. — 2005. — № 1. — С. 6–12.